

Durst Péter: *Magyarozó. Magyar nyelv nem teljesen kezdőknek*

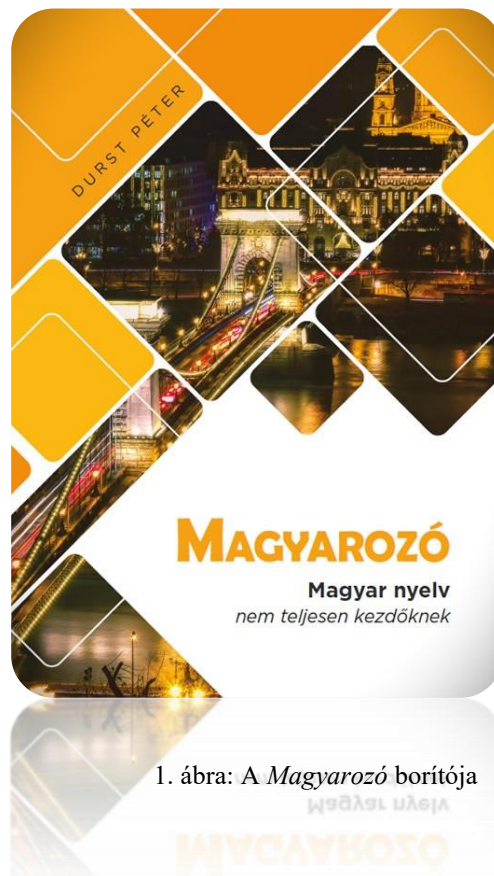
Szerzői kiadás, Szeged, 2023. 101 pp.

A *Lépésenként magyarul* (Durst 2017, 2020) és a *Hungarian the Easy Way* (Durst 2012, 2013, 2015) tankönyvsorozatok szerzője ezúttal egy nyelvtani gyakorlókönyvet készített a magyarul tanulók számára. Durst Péter legújabb könyve elsősorban azokat célozza meg, akik már tanultak valamennyit magyarul, de még nem állnak haladó szinten. A *Magyarozó* célja az A1–A2 szinten előkerülő nyelvtani struktúrák átisméltése és gyakoroltatása. Emellett a már ismert nyelvtan segítségével újabb jelenésárnyalatok kifejezésének megismerttetése, a szókincs bővítése és a beszédképesség fejlesztése is fontos szerepet kap a gyakorlókönyv fejezeteiben.

Az előszóban (a 3. oldalon) a szerző röviden ismerteti, hogy milyen célok alapján, a nyelvtanulók mely csoportjának készült a gyakorlókönyv. Abból az alapgondolatból indult ki, hogy a magyar nyelv tanítási helyzeteit gyakran jellemző tudásszintileg heterogén nyelvtanulói csoportok számára nehéz közösen használható tananyagot találni a piacon. Egy kezdő csoportba is bekerülhetnek olyan tanulók, akik korábban már tanultak kicsit magyarul, így számukra egy nulláról induló tankönyv nem feltétlenül okoz elég kihívást, a nyelvtanulást „újrakezdők” pedig sokszor kifejezetten arra van szükségük, hogy átisméltessék a korábban elsajátított ismereteket annak érdekében, hogy a magasabb szintű nyelvi struktúrák később biztos alapokra épülhessenek majd. A *Magyarozó* tehát olyan tananyag kíván lenni, amelyik jól használható lehet olyan csoportokban, ahol az újrakezdő tanulók hozott tudásszintje nem mutat egységes képet: a vissza-visszatérő ismétlésnek és a spirális felépítésnek köszönhetően nemcsak a régebbi ismeretek gyakorlására ideális, de az újabb ismeretek fokozatos bemutatására és a magasabb szintű tudás felépítésére is remekül alkalmazható.

Az A4-es méretű, puha kötésű könyv fizikai megjelenése kifejezetten vonzó és modern. A borítón narancssárga és fehér alapon a Lánchíd pesti oldala és a híd mögött látható ikonikus épületek kaptak helyet elegáns éjszakai megvilágításban (1. ábra). A képet lekerekített négyzetek és téglalapok tagolják, ami fiatalos lendületet, dinamikus megjelenést kölcsönöz a könyvnek. A külső és a belső borítón olvasható a szerző neve, a könyv címe és a sokatmondó alcím (*Magyar nyelv nem teljesen kezdőknek*), amiből következtetni lehet a célcsoportra is.

A cím a *Hungarolingua* tananyag sorozat kiegészítő gyakorlóköteteteinek elnevezéseire rezonál. A Debreceni Nyári Egyetem kiadványainak címei – *Füledő* (Laczko–Kindert 1998), *Igéző* (Máté 2001), *Ragozó* (Hoffman 2005) – ismerősen csenghetnek azok számára, akik régebb óta tanítanak

1. ábra: A *Magyarozó* borítója

magyarul. Ezek a segédkönyvek szintén a nem teljesen kezdő szintű nyelvtanulóknak kínálnak egy-egy adott készséget vagy kompetenciát kiemelve gyakorlási, ismétlési lehetőséget. Durst Péter, a *Magyarozó* szerzője a címválasztással talán ezt a szemléletmódot kívánja egy modernebb, színesebb, komplexebb formában továbbfejlesztve a nyelvtanulók rendelkezésére bocsájtani.

A tananyaghoz készült egy önálló weboldal is (www.magyarozo.hu), ahonnan ingyenesen letölthetőek további kiegészítő anyagok. Az oldalon már a kötet megjelenésekor megtalálható volt a könyv teljes hanganyaga. Az angol nyelvű nyelvtani magyarázatok, a kiegészítő grammatikai feladatok, a gyakorlókönyv feladatainak megoldókulcsa és a könyv fejezeteihez tartozó szólisták folyamatosan készülnek és kerülnek fel az egyszerűen elérhető, logikusan felépített weboldalra (2. ábra). A könyv hátsó borítóján az ezekkel kapcsolatos fontos információk angol és magyar nyelven is megtalálhatóak.

2. ábra: A www.magyarozo.hu weboldal folyamatosan bővülő felülete

Az online kiegészítő anyagok készítésében a szerző az utóbbi években nagy gyakorlatra tett szert. A *Lépésenként magyarul Digital Study Zone* is változatos online gyakorló feladatokat kínál a nyelvtanulóknak (Csonka 2020). Az online áruházakban elérhető, korábban elkészült szótáralkalmazás (*Lépésenként magyarul 1*) segítségével egyszerűen lehet gyakorolni a tankönyv lexikáját okostelefon vagy tablet használatával – akár offline módban is. A *Magyarozó*-hoz készült szólista lexikájában elsősorban a *Lépésenként 1* anyagára épül, de azt meg is haladja, így lehetőséget nyújt a szókincs fokozatos bővítésére, új kifejezések és struktúrák megismertetésére (vö. 3. ábra).

A gyakorlókönyv hat fejezetből áll; ezek mindegyike egységesen tizenhat oldalas, és ugyanazt a jól kiszámítható struktúrát követi. A tananyag logikus felépítése nagyban megkönnyíti a könyv használatát mind a nyelvtanár, mind a nyelvtanuló számára. A tartalom-

jegyzék két oldalra került (4–5. oldal): ebben a fejezetek oldalszáma mellett négy oszlopban szerepelnek a könyvben előkerülő témák és nyelvi jelenségek.

3. ábra: A kötet megjelenésének folyamatát a *Lépésenként magyarul* közösségi oldalain is nyomom követhették az érdeklődők

Mindegyik fejezet egy, az A1–A2 szinthez tartozó nyelvtani jelenség bemutatásával és gyakorlásával kezdődik. A *Grammatika* elnevezésű első egység első két oldala többnyire táblázatos formában, vázlatos magyarázatokkal mutatja be a nyelvtant. Ennek természetesen nem az a célja, hogy mindenféle előzetes ismeret nélkül tanítsa például az irányhármasságot vagy éppen a birtokos szerkezetet; sokkal inkább egy összefoglaló, áttekinthető oldalpárról van szó, ahova az újrakezdő nyelvtanuló többször visszatérhet, és elolvashatja a legfontosabb szabályokat az adott nyelvtani jelenségről. A *Grammatika* részeket néhány rövid, megértést ellenőrző feladat zárja.

A gyakorlókönyvben tárgyalt nyelvtani jelenségek közé a következők tartoznak:

- helyhatározóragok és helyhatározóragos vonzatos kifejezések (1. fejezet, 6–21. o.);
- általános és határozott ragozás, függő kérdés (2. fejezet, 22–37. o.);
- főnévi igenév és funkciói; személyragozott főnévi igenév + *kell*, valaki IGE valakinek (3. fejezet, 38–53. o.);
- birtokos szerkezet, -é birtokjel, birtokos névmások, -hat/-het képző, engedély kérése és adása (4. fejezet, 54–69. o.);
- igeragozás múlt időben, *még* és *már*, időhatározók, összetett mondatok, *tetszik* és *szeret* (5. fejezet, 70–85. o.);
- különleges igék, jövő idő, időhatározók és egyéb, idővel kapcsolatos kifejezések, időtartam kifejezése (6. fejezet, 86–101. o.).

A tananyag összerendezéséhez ezek a gyakorinak és fontosnak ítélt grammatikai jelenségek biztosították a rendezőelvet.

A fejezetek második egységét a következő hét oldalon található *Használat* elnevezésű rész alkotja. Mindegyik fejezetben 11–18 változatos feladat áll rendelkezésre az átismételt grammatikai ismeretek gyakorlására és a pragmatikai kompetencia fejlesztésére. Az új anyag elmélyítése a szerzőtől már jól ismert jellegzetes humorral megírt szituációk segítségével történik.

A címek felkeltik a nyelvtanulók érdeklődését, és könnyen következtethetnek belőle a szóba kerülő témára is:

- *Fanni az értekezleten* (1. fejezet, 6–21);
- *Az új egyetemista* (2. fejezet, 22–37);
- *Fanni új munkahelye* (3. fejezet, 38–53);
- *Szabó Ferdinándnak pihenésre van szüksége* (4. fejezet, 54–69);
- *Hova megy pénteken Dalma?* (5. fejezet, 70–85);
- *Kati jógaiskolát nyit* (6. fejezet, 86–101).

A tartalomjegyzék a témamegjelölések mellett tételesen felsorolja az egyes fejezetekben előkerülő legfontosabb pragmatikai ismereteket, és részletesebben ismerteti az ott elsajátítandó hasznos kifejezéseket. A klasszikus gyakorló feladatok (félmondatok összekötése, hiányzó szavak behelyettesítése, mondatátalakítás, rövid válasz, csoportosítás stb.) mellett nagy számban vannak jelen olyan feladatok, amelyek az önálló kommunikáció irányába terelik a nyelvtanulót, és hatékonyak lehetnek a beszédképesség, a kommunikáció, a kreatív problémamegoldás és a pragmatikai kompetencia fejlesztésében is.

A fejezetek harmadik nagyobb egységének címe *Beszédfunkciók, szituációk*. Ebben egy hat képkockából álló képregény és hozzá kapcsolódó feladatok kapnak helyet, minden fejezetben három-három oldalon keresztül. A képregény főszereplője egy aktív nyugdíjas éveit élő nagymama, Emma néni. Ő és az unokái, Ricsi és Kati a gyakorlókönyv visszatérő szereplői, kalandos és vicces mindennapi történetük végigkíséri mind a hat fejezetet. Az illusztrációk egységesek, Durst Péter frappáns szövegeinek és Szebeni Péter szemléletes rajzainak köszönhetően a szereplők hamar a nyelvtanulók szívébe lopják magukat. A gyakorlófeladatok egyrészt a képregény tartalmával kapcsolatosak, másrészt pedig az adott beszédfunkciók és szituációk mentén lehetőséget biztosítanak az aktív bevonódásra, a nyelvtanulók saját tapasztalatainak megosztására és a kommunikációra. A tartalomjegyzékben is nyomon követhető a fejezeteket végigkísérő képregény pragmatikai és lexikai tartalma:

- *ajándékozással kapcsolatos kifejezések* (1. fejezet, 6–21. o.);
- *ételekkel kapcsolatos kifejezések (ételek minősítése, elkészítése)* (2. fejezet, 22–37. o.);
- *érdeklődés személyesen, telefonon, e-mailben* (3. fejezet, 38–53. o.);
- *engedélykérés, vélemény kifejezése* (4. fejezet, 54–69. o.);
- *félreértés tisztázása* (5. fejezet, 70–85. o.);
- *ismerős megnyugtatása, lakóhely bemutatása, alvással kapcsolatos kifejezések* (6. fejezet, 86–101. o.).

A könyv fejezeteinek negyedik és egyben utolsó egységébe, mindig négy oldalon – ismét mind a hat esetben, tehát fontos rendezőelvként – igekötős igék kerültek, vonzataikkal. Az *Igekötős igék, vonzatos igék* című részekben az adott fejezetben tanultakhoz kapcsolódó komplex gyakorlófeladatok találhatók. A változatos feladatoknak itt is az a legfontosabb célja, hogy a formai gyakorláson túl elősegítsék a kommunikációt. A *fel*, a *le* és az *el* igekötők (1., 2. és 3. fejezet) elkülönítve jelennek meg az első három fejezetben, később (a 4., 5. és 6. fejezetben) pedig tematikusan válogatott különféle igekötős igék gyakorlására van lehetőség az utazáshoz és a házimunkához, illetve a befejezettséghez kapcsolódóan.

A könyvbe belelapozva az igényes külső borítóhoz illeszkedő színes, jól átlátható oldalakat talál az olvasó. Az igényes illusztrációk mellett fényképek is gazdagítják a kötetet, szinte minden oldalon megtalálhatóak a feladatokhoz jól kötődő, részletgazdag képek. Minden fejezet más alapszínű oldalakra került, a könyv lapjait oldalról megnézve, ujjaink között óvatosan meghajlítva a szivárvány színeiben pompázik a gyakorlókönyv. Ez a színesség nemcsak a kötet fizikai megjelenésére jellemző, hanem a könyvben tárgyalt témákra is. A szerzőnek olyan témákat sikerült bevalogatnia gyakorlókönyvébe, amelyek kifejezetten hasznosak és fontosak a nyelvtanulóknak ezen a szinten. Ezzel összhangban a tanított grammatikai és a pragmatikai

ismeretek is könnyen beépíthetőek lehetnek a mindennapi kommunikációba, így a tanulók valószínűleg használni is tudják majd megszerzett ismereteiket.

A gyakorlókönyv erőssége, hogy tanórai keretek között és otthoni gyakorlásra is remekül használható, akár kurzuskönyvként, akár a gyakorlást és az elmélyítést segítő kiegészítő tananyagként. A *Magyarozónak* remélhetőleg lesz folytatása, és a következő években lehetőségünk lesz további tananyagokat kipróbálni a szerzőtől.

Irodalom

- Csonka Gergő 2020. Durst Péter: *Lépésenként magyarul*. Digital Study Zone. *THL2* 1–2: 129–131.
Durst Péter 2012. *Hungarian the Easy Way 1*. Design Kiadó, Szeged.
Durst Péter 2013. *Hungarian the Easy Way 1*. Design Kiadó, Szeged.
Durst Péter 2015. *Hungarian the Easy Way 1*. Design Kiadó, Szeged.
Durst Péter 2017. *Lépésenként magyarul 1. Szerzői kiadás, Szeged*.
Durst Péter 2017. *Lépésenként magyarul Digital Study Zone*. <http://www.lepesenkent.hu/index.php?b=98>
Durst Péter 2020. *Lépésenként magyarul 2. Szerzői kiadás, Szeged*.
Durst Péter 2023. *Magyarozó. Magyar nyelv nem teljesen kezdőknek*. Szerzői kiadás, Szeged.
Hoffman Zsuzsa 2005. *Ragozó. 66 magyar igeragozási táblázat*. Debreceni Nyári Egyetem, Debrecen.
Laczkó Zsuzsa – Kindert Judit 1998. *Füfelő. Gyakorlatok hallott szövegek megértésére*. Debreceni Nyári Egyetem, Debrecen.
Máté József 2001. *Igéző. Igeköltés igék gyakorlókönyve*. Debreceni Nyári Egyetem, Debrecen.

ZSOLNAI MÁRTON

Zsolnai, Márton

Magyarozó – a practice book for not complete beginners

This is a review of Peter Durst's latest Hungarian textbook called *Magyarozó*, published in 2023, Szeged. The attractive-looking grammar practice book is aimed primarily at those who have already learned some Hungarian but are not yet at a more advanced level. The author's aim is to offer learners an opportunity to review and practice the grammatical structures encountered at the CEFR A1–A2 levels, and to help them expand their vocabulary and develop their speaking skills. The six chapters of the book are centered around core grammar points, and each chapter contains the following four sections: *Grammar* (tables, explanations, exercises), *Use* (contextualized texts and exercises), *Speech functions and situations* (comics and exercises), and *Verbs with verbal particles and their arguments* (exercises). The freely available open access *Magyarozó* website offers a rich repertoire of further supporting learning materials: audio materials, grammar explanations, grammar exercises, and vocabulary lists. Durst's *Magyarozó* is a blessing to both false beginners who would like to do some self-practice at home and also to teachers with heterogenous groups in terms of the learners' language skills.